

PURTĂTORI DE FĂCLII ELENISTICE PRIN ARGEȘUL ISTORIC: IOAN MAVRODOLU, UN SPRIJINITOR AL REVOLUȚIEI DE LA 1821

OCTAVIAN UNGUREANU

O figură din elita intelectuală argeșeană, înscrisă cu litere mari în cartea de merite a Națiunii se profilează și-n orizontul îndepărtat al administrației locale de stat: Ioan (Ianco) Mavrodolu. El i-a urmat la Isprăvnicatul de Argeș lui Anastasie Hristopol, fost mai târziu membru în Comisia de redactare a Regulamentului Organic.

O dâră de lumină a lăsat în urmă-i și ca sprijinitor al învățături de carte în limba greacă, în „școala de tindă“ de pe lângă Biserica Adormirea Maicii Domnului din Pitești, ctitoria sa (1815 - 1818). A mai lăsat în urmă și idei politice înaintate, în spiritul despotismului luminat, cu înclinații moderne, promovat și de domnitorii fanarioți. El, împreună cu Zamfir, magistrul orașului Pitești (primar), a încartiruit în hanul și chiliile bisericii care-i poartă numele, formațiunea de luptă a pandurilor olteni de sub comanda lui Simion Mehedințeanu, a Adunării Norodului și a Eteriei. Iordache Olimpiotul de aici a pornit cu arnăuții să-i izgonească pe turcii care trecuseră Dunărea să jefuiască satele noastre și pe urmă să înăbușe Revoluția. Mavrodolu și Zamfir au pus la dispoziția oștilor revoluționare româno-grecești nu numai locuri de adăpostire, ci și mijloacele de subzistență. Generozitatea și înclinația spre faptele nobile în folosul obștei se văd și din lăsamântul (testamentul) cu privire la ctitoria sa -Biserica Adormirea Maicii Domnului, în care citim: „Aciastă Sf.(ântă) biserică s-a fundat de mine, Ioan Mavrodolu, în anul 1818. Fiindcă din mila lui Dumne-zeu m-am învrednicit a (clădi) aciastă biserică din Pitești, întru slava Adormirii Maicii Domnului și a Sf. Ierarh Spiridon. Am fost îngrijitor (și) am și împodobit (-o) și înzestrat-o cu cât mi-a fost în prin puțință (și) și pentru care arăt pe (de-a) întregul în aciastă condică (...) biserică este slobodă, nefînchinată la nici o mănăstire, adică (este) biserică de mir. Însărcinez cu îngrijirea Ei pă epitropii ce-i voi arăta la sfârșitul condicii.

Ispravnicul I. Mavrodolu, începând din anul 1827 și încheind în anul 1831 administrează județele Argeș și Vlașca, mutându-se, -prin dispoziție domnească-, cu reședința și cancelaria isprăvnicatului de la Găiești la Giurgiu, potrivit noii arondări teritoriale a Țării Românești. Nu rămâne însă indiferent la desființarea școlii de limbă română de la Găiești și în data de trei septembrie a anului 1830 Ioan Mavrodolu recomandă un dascăl, scriind vistieriei domnești să-l plătească pe „omu meu“, care „umblase la intrarea în biserică (a învățat carte în școala de tindă) întocmai părintelui său și deprinsese ceaslovul“. Ioan Mavrodolu precizează, la 22 noiembrie 1827, că Vlașca are o situație economică chiar înfloritoare, datorită faptului că din județele de munte „vin mulți (țărani - n.n.) pă la satele acestui județ“, precizând că la Găiești,

capitolul despre „primirea solilor”, atât de mult discutat, fiind emblematic. Calitatea de „hombre secreto” (E. Papu) se vedește din primele sfaturi. El știe foarte bine că „la domni mulți soli de în multe părți vin și cu multe feliiuri de solii”. Trebuie să se facă pregătiri mari, la care vor fi invitați și boierii „împodobiți frumos”, „cu cai buni”, iar solului „să nu-i lipsească nici de mâncare, nici de băutură”. Măreția primirii este o primă etapă, obligatorie, pentru ca, o dată ce vor începe „negocierile” atitudinea să se schimbe radical: „nici să te bucuri, căci va spune cuvinte bune, nici iar să te mânii, căci va spune și va zice cuvinte de rău”. Nu sunt aceste sfaturi ale unui sceptic, care văzuse și făptuise multe? Întregul capitol rămâne una din cele mai impresionante „analize” a importanței *cuvântului* înțeles drept pivot al gândirii, sub semnul aceluiași scepticism: „Și toate *cuvintele* lui (ale solului n.n.), câte au zis, să le ții minte, și nimeni să nu te știe”; „toate *cuvintele*”, ale tuturor, le primește a fi bune; „Și-mi dă, Doamne, să pricep și-mi trimite *cuvinte și vorbe* din destul” etc. Nu numai *cuvintele* solului, ci și ale boierilor se cuvine să fie reținute: „tu socotește *cuvintele* solului și ale boierilor tăi” poate „vei putea învinge cu socoteala minții tale *cuvintele* solului”. Solul era un intermediar, sfetnicii, la rândul lor, erau considerați „slugi” care nu se știe dacă exprimau gândurile ce le gândeau, ori *cuvântul* era mijlocul de a ascunde adevăratele intenții.

Scepticismul asupra rostului *cuvântului* va fi corectat prin metode mai concrete și bine verificate, în primul rând, prin trimiterea de daruri: „Încă să te nevoiești să fie darul care i-l vei trimite tu mai bun și mai frumos decât al domnului celuilalt, care ți l-au trimis întâi”. Mai mult, când solii reprezintă o mare putere „ia din vistieria ta și fă-i voia, căci mai bine știrbești din vistieria ta, decât din cinstea ta”. Rămâne de văzut ce însemna pentru Neagoe conceptul de „cinstă”, dar pentru a deschide „vistieria”, aceasta trebuia să fie plină, pentru a fi plătit haraciul, pentru a întreține liniștea în țară și la Curte, pentru a întări cetățile și a ridica mănăstiri. *Cuvintele și darurile* au fost mijloacele prin mijlocirea cărora Neagoe și-a asigurat o domnie cât de cât liniștită. Cei puternici „n-au atâta înțelepciune, nici atâta pricepere, ci înțelepciunea lor este mâna cea întinsă pentru danie și daruri, ca să umple gurile lor cu de toate. Și astfel vei fi liniștit și în pace”. Dar nici atunci nu poți fi sigur de pacea celor puternici și încă un prilej de *scepticism* se insinuează în sufletul domnitorului. O dată plătite datoriile, o dată făcute darurile, secretul asupra propriilor bogății trebuie păstrat cu strășnicie: „Și înaintea acelor (a solilor) nimic să nu arăți din avuțiile tale, nici scule, nici să împodobești pe dregătorii tăi în fața lor, ci să *te prefaci* (s.n.) înaintea lor că ești neputincios și să nu te fălești cu nimic”. Prefacerea nu este un sfat creștinesc, dar *Vechiul Testament* este plin de asemenea comportamente. Este sfatul unui diplomat abil, al unei minți lucide, al unui om politic rafinat. „Contactul e între om și Dumnezeu, nu între om și propria sa conștiință legislatoare”, scrie Constantin Noica. Mai degrabă este vorba de un *contract* între om și Dumnezeu, extins și în relația domnitor-sfetnicii pe care îi considera, după cum spuneam, „slugi”, el fiind „unsul lui Dumnezeu”.

Scepticismul diplomatic se accentuează, viitorul domn nu trebuie să aibă prea mare încredere nici în tratatele scrise. După *cuvânt și daruri*, *scrisul* este pus sub semnul întrebării: „Oricând vei vedea pe aceștia făcându-ți frație și prietenie să nu le dai nici o crezare, ci mai mult să te ascunzi”.

În sfârșit, toate mijloacele diplomatice pentru menținerea păcii dar mai ales a puterii fiind epuizate, Neagoe îndeamnă la luptă, chiar dacă îl așteaptă un final tragic:

„Că mai bună iaste moartea cu cinste, decât viața cu amar și cu ocară”. Dar aceste „învățături despre războaie” reprezintă o altă pagină a cărții lui Neagoe, pe care va încerca să o îplinească ginerele său, Radu de la Afumați.